

**Devetnaesta sednica
FORUMA ZA KLIMATSKE IZGLEDE ZA JUGOISTOČNU EVROPU
(SEECOF-19)
april – maj 2018**

**KLIMATSKI IZGLEDI ZA LETO 2018. GODINE ZA
JUGOISTOČNU EVROPU I KAVKASKI REGION (SEE&C)**

Eksperti za klimu iz mreže Regionalnih klimatskih centara Regionalne asocijacije VI za Evropu Svetske meteorološke organizacije, i to iz nodova za dugoročnu prognozu (Meteo France, Francuska i Roshydromet, Rusija) i monitoring klime (Deutscher Wetterdienst, Nemačka); UK Met-Office-a (Ujedinjeno Kraljevstvo); Globalnog centra za prognozu vremena Evropskog centra za srednjeročne prognoze vremena (ECMWF); Međunarodnog istraživačkog instituta za klimu i društvo (IRI, SAD); Nacionalnog centra za prognozu životne sredine (NCEP, SAD); Virtuelnog centra za klimatske promene za jugoistočnu Evropu (SEEVCCC, Srbija); i nacionalnih hidrometeoroloških službi zemalja SEECOF regiona značajno su doprineli uspešnom sprovođenju SEECOF-19 foruma u pogledu razvoja relevantnih dokumenta i obezbeđivanja naučnih smernica i preporuka.

SEECOF-19 se sastojao od sledećih koraka:

- Korak 1: kvalitativna procena tačnosti klimatskih izgleda za zimu 2017/18. godine
- Korak 2: procena sadašnjeg stanja klime uključujući globalne karakteristike klime velikih razmera i procene njenih verovatnih promena u toku narednih meseci
- Korak 3: donošenje zajedničke prognoze za leto 2018. godine

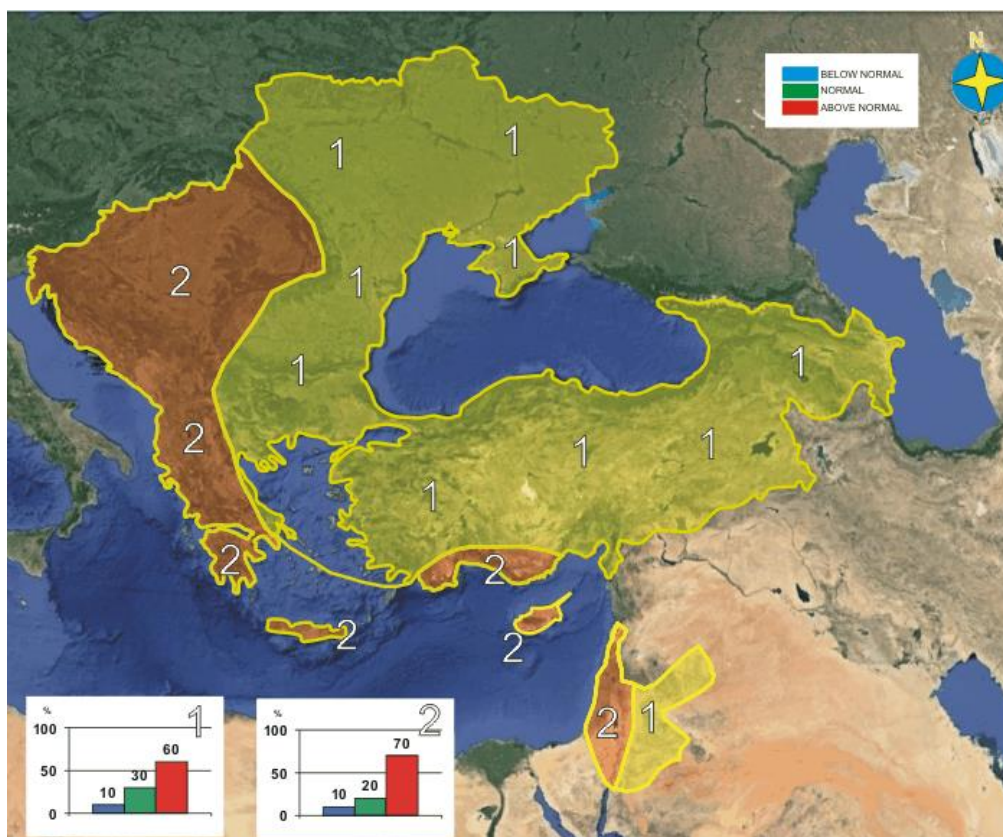
Sva relevantna dokumentacija postavljena je i ažurirana na internet strani SEEVCCC:
<http://www.seevccc.rs>

SEECOF-19 KLIMATSKI IZGLEDI ZA LETO 2018. GODINE

Isto kao i MedCOF-10 klimatski izgledi, SEECOF-19 prognoza se zasniva na rezultatima dinamičkih modela, između ostalog i operativnih produkata SEEVCCC centra, statističkih modela kao i poznatih telekonekcija klimatskih karakteristika velikih razmera.

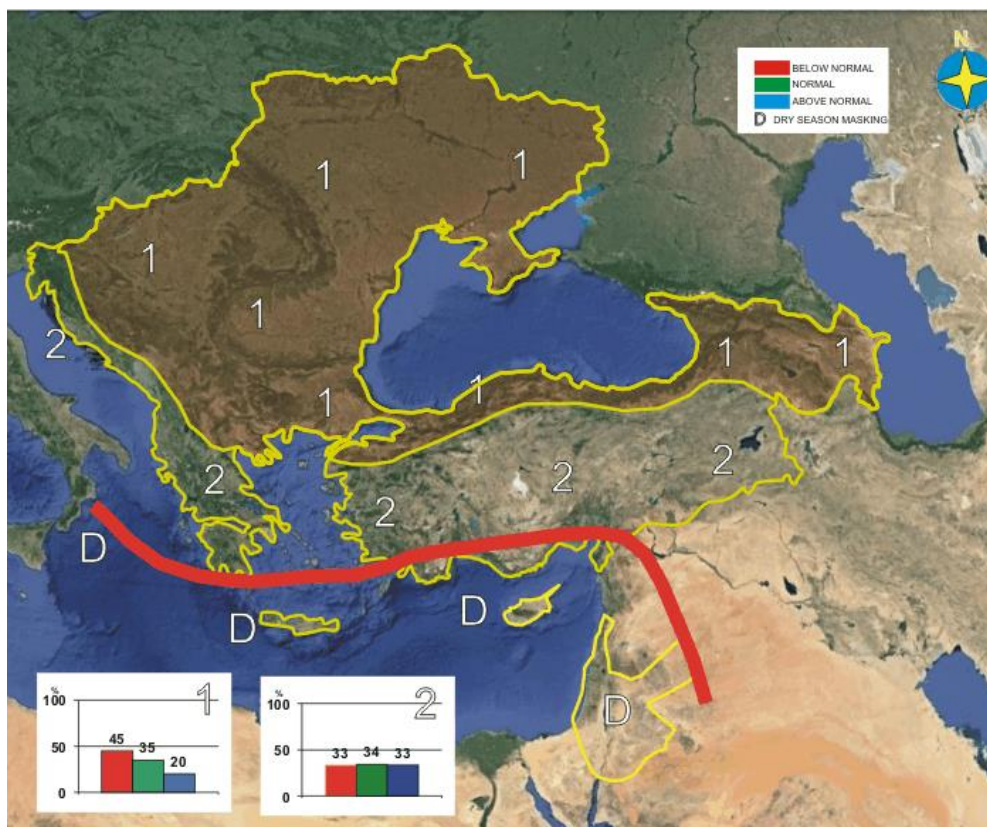
Tokom meseca aprila 2018. godine, u tropskom delu Pacifičkog okeana i dalje se održavala pojava La Ninje. Većina prognostičkih modela ukazuje na mogućnost povratka El Ninjo južne oscilacije u neutralno stanje, barem tokom leta 2018. godine. Severno atlantska oscilacija je bila pozitivna tokom aprila i postoji verovatnoća da će se smanjiti do neutralne faze tokom kasnog leta. Poslednjih nekoliko meseci osmotreno je da su temperature površine istočnog Mediterana i Crnog mora bile više od proseka a ovakvi uslovi se očekuju i tokom predstojećeg leta. Istočno-atlantska telekonekcija je bila pozitivna tokom aprila i najverovatnije će biti u pozitivnoj fazi tokom juna i jula. Tokom leta, IOD se prognozira de će biti u neutralnoj fazi. Ima izgleda da temperature površine mora u severnom delu tropskog Atlantika (tzv.TNA) imaju trend ka negativnim anomalijama, koje su vrlo blizu neutralnoj fazi. Istovremeno, temperature površine mora u južnom delu tropskog Atlantika (tzv.TASI) trenutno su ispod proseka i očekuje se da će se zadržati i tokom leta.

Karte pokazuju probabilističku zajedničku prognozu za tercilne kategorije anomalija sezonske srednje temperature i padavina, u odnosu na period 1981 – 2010. godine. Zbog trenda klimatskog otopljanja izabrani referentni period ima uticaja na anomalije.

Slika 1. Grafički prikaz temperaturnih izgleda za leto 2018. godine

U celom SEECOF regionu postoje izgledi da će letnje temperature biti iznad proseka. Vrednost verovatnoće za letnje temperature iznad proseka povećava se od severa-severoistoka ka zapadnim i južnim delovima SEECOF regiona. Vrednost verovatnoće za prevazilaženje prosečnih letnjih temperatura je niža u istočnom delu Balkanskog poluostrva, Ukrajini i duž obala Egejskog i Crnog mora, većem delom Turske, južnog Kavkaza kao i Jordana (zona 1 na slici 1). Vrednost verovatnoće za uslove iznad proseka najveća je u Panonskoj niziji, centralnom i zapadnom Balkanu, većem delu Grčke, duž obala Jadranskog, Jonskog i istočno Mediteranskog mora sa pripadajućim obalama, kao i u Izraelu (zona 2 na slici 1). Generalno rečeno, relativno visoke vrednosti verovatnoće za pojavu letnjih temperatura iznad proseka verovatno su jednim delom posledica trenda klimatskog zagrevanja.

Slika 2. Grafički prikaz padavinskih izgleda za leto 2018. godine

Nepouzdanost regionalnih prognoza je veća za padavine nego za temperature. Pokretači kao što su TASI i TNA ukazuju na da će leto biti sušnije od proseka u severnom delu SEECOF domena, duž obala Crnog mora kao i južnog Kavkaza. U većem delu SEECOF regiona (zona 1 na slici 2) prognozira se da će ukupne količine padavina tokom leta biti ispod proseka, osim obala Jadranskog, Jonskog i Egejskog mora sa pripadajućim zaleđem, južnog Balkana, kao i u kontinentalnog dela Turske (zona 2 na slici 2) sa podjednakom verovatnoćom za pojavu letnje količine padavina ispod, u granicama ili iznad višegodišnjeg proseka.

Treba napomenuti da su u određenim delovima zemlje, posebno planinskim oblastima, usled epizoda povećane konvekcije u kombinaciji sa obilnim padavinama, moguće letnje količine padavine oko ili iznad proseka. U oblasti istočnog Mediterana sa pripadajućim obalama, Krita, Izraela i Jordana, usled maskiranja signala tokom sušne sezone, nije moguće prognozirati ukupne letnje količine padavina.

Napomena:

Svaka detaljnija informacija o sezonskoj prognozi vremena, uz kratkoročno ažuriranje i upozorenja biće dostupna tokom letnjih meseci u nacionalnim meteorološkim službama, zajedno sa detaljima metodologiji i prognozljivosti dugoročnih prognoza.

**Grafički prikaz klimatskih izgleda u ovom izveštaju služi samo kao smernica i ne predstavlja nikakvo mišljenje o pravnom statusu bilo koje zemlje, teritorije, grada ili oblasti, o njihovim nadležnim vlastima, niti se bavi njihovim granicama.*

DODATAK A: Strane koje su dale doprinos forumu SEECOF-19

- Svetska meteorološka organizacija
- Met Office, Ujedinjeno Kraljevstvo
- Međunarodni istraživački institut za klimu i društvo, Sjedinjene Američke Države
- Evropski centar za srednjoročne prognoze vremena (ECMWF)
- Meteo France, Republika Francuska
- Roshydromet, Ruska Federacija
- Deutscher Wetterdienst, Federalna Republika Nemačka
- Nacionalni centar za prognozu životne sredine, Sjedinjene Američke Države
- Podregionalni centar za klimatske promene za jugoistočnu Evropu čiji je domaćin Republički hidrometeorološki zavod, Republika Srbija
- Institut za geonauke, energetiku, vode i životnu sredinu, Albanija
- Državni hidrometeorološki zavod Jermenije, Jermenija
- Nacionalni institut za meteorologiju i hidrologiju, Republika Bugarska
- Državni hidrometeorološki zavod, Republika Hrvatska
- Meteorološka služba, Republika Kipar
- Nacionalna meteorološka služba Grčke, Grčka
- Nacionalna agencija za životnu sredinu Gruzije, Gruzija
- Meteorološka služba Republike Mađarske, Republika Mađarska
- Meteorološka služba Izraela, Izrael
- Republički hidrometeorološki institut, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija
- Državni hidrometeorološki zavod Moldavije, Moldavija
- Hidrometeorološki institut Crne Gore, Crna Gora
- Nacionalna meteorološka služba, Rumunija
- Federalni hidrometeorološki zavod Federacije Bosne i Hercegovine, Federacija Bosna i Hercegovina, Bosna i Hercegovina
- Republički hidrometeorološki zavod Republike Srpske, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina
- Republički hidrometeorološki zavod, Republika Srbija
- Državni meteorološki zavod Turske, Turska
- Hidrometeorološki centar Ukrajine, Ukrajina